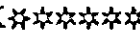

Nro. 13.

A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indált Bétsből Pénteken Februarius 12-dik napján 1813-dik
esztendőben.

BCU Cluj B ént as. niversity Library Cluj

Az ide való építésre ügyelő hivatal attól tart-
ván, hogy ma hónap a' Dunában lévő vastag
jég megindul, nagy özönt okoz, és a' Duna
melléki külső városokat, mint már sokszor meg-
történt, vízzel béborítja, a' hídakat erősítetteti,
minden úttzákra ladikokat és tsónakokat vonat ki,
hogy azokon a' nagy vízbe ide 's tova menni
lehessen. A' házi gazdáknak is, a' kiknek há-
zaik a' dunához közel fekszenek, meg parantsol-
tátott, hogy lakóikat ezen történetre figyelme-
tesekké tegyék, ne hogy készületlen találván őket
az árvíz, kárt valjanak, a' házaknak alsó ré-
szeikben lakók, a' padlásra hordják féltőbb jó-

szágaikat. Ha eső talál lenni, és a' jég hirtelen meg indul, lehetetlen leszen a' vízáradást elkerülni; ellenben, ha nappal a' nap melegsége a' jeget apródonként fel olvasztja, 's éjtzakára pedig meg fagy, a' Duna kiáradásától nem lehet félni.

A' Bétsi Izraeliták Ispotályának gondviselőjét *Ascher Matzko*t, a' ki az 1805-ik és 1809-ik esztendőkbéli ellenséges béütéseknek alkalmosságával felebaráti szeretetének, és a' betegek körül való fáradozásának, minden vallás különbsége nélkül, sok jeles próbáit adta, Eő Csász. és Ap. Kir. Felsége a' polgári közép szerű arany érdem pénzel, annak lántzával 's páutlikájával együtt, kegyelmesen megajándékozni méltóztott.

Az alsó Austriai kormány szék *Uffenheimer Jónathán Gábornak*, mint az Austriai industria hasznos tagjának, a' Bétsi-Ulyhelyi papiros fábrikának privilégiumát meg adta. — Bétsi nagy kereskedő *Biodermann Lázár* az ide való Császári Invalidusok házának 15 akó bort ajándékozott.

Frantzia Birodalom.

A' Párisi Moniteurnek, mint hivatal szerént való újság leveleknek 28-dik darabjában következő fontos dolgok találtak: Eő Csász. Kir. Felsége a' múlt kedden, úgymint Jan. 19-dik napján Párisból *Grosboisba* ment vadászatra, — éjtzakára *Fontainebleauba* ment. Oda lett menete után, mindjárt VII-dik Pius Pápa tiszteletére ment, a' ki éppen akkor az ott volt Kárdinálisokkal, és más nevezetes papi urakkal taná-

tsot tartott. — A' Császár tsak nem két óráig beszélgetett evvel a' Papi Fejedelemmel. — A' következett napon Pápa Eő Szentsége *Bayane, Doria, Ruffo* Kárdinálisokkal, a' *Toursi* Érsekkel, és az *Evreusi, Nantesi, Trieri,* és *Edessai* Püspökökkel Eő Császári Felsége udvariássára ment, a' kiket a' maga különös szobájába fogadott-el. — E' meg lévén a' Felséges Császárné tiszteletére ment a' nevezett fő papi személyekkel Eő Szentsége, mellynek visszonozására a' Felséges Császárné, udvari dámáitól és fő tisztjeitől kísértetvén a' Szentséges Atyát meglátogattá. A' következett napokon gyakorta és hosszasan beszélgettek a' Császár és a' Pápa egymással. Végére Jan. 25-ik napján, esteli 7 órakor azt a' *concordata*, avagy megegyezést, melly szerént az egyházi hivataloknak, és beneficiumoknak kiosztogatattása a' Frantzia uralkodóknak engedtetett vala, mind a' ketten subscribálták, 's enél fogva minden villongásoknak vége szakasztatott. A' jelen volt Kárdinálisok is subscribálták azt.

Előre is el lehetett azt látni, hogy Páris városának példája nem tsak a' népesebb Frantzia országi városokat, hanem még az alsóbb rangú helységeket, és magános személyeket is fel fogja arra serkenteni, hogy a' haza ditsőségének fenntartására számos lovas katonákat állítsanak ki. Azok a' magános lakosok, a' kiknek egy lovas katonának kiállítására 's felkészítésére tehetségek nintsen, értekelkhez képest pénzt tesznek össze, 's akként igyekeznek a' Császár eránt való hívségeket megbizonyítani. Sok Párisi pol-

gárok leg jobb lovaikat az istállóból kivezetvén az ármádia szolgálatjára adták. *Lyon* városa 120, annak külső városai 8. *Bordeaux* (olvassd Bordó) 70, *Turin* 60, *Gent* 50, *Lüttich* 50, *Brügge* 20, *Nantes* 50, *Amiens* 30, *Angers* 45, *Metz* 25 lovas katonákat állítottak ki; *Amsterdam* városa egy egész eskadront; az *alsó Rénsi Osztály* 250 net ajánlott a' Császár szolgálatjára. Hasonló buzgósággal viseltetnek az Olasz országi népesebb városok is, *Brescia* és annak környéke 56, az *Olonai* körület 189 lovas katonát állítottak ki.

A' Hamburgi *Correspondens*nek 21 dik Januártusi darabjában ezeket olvassuk: Ma 350 Frantzia Dragonyosok érkeztek ide azon 5 ezer darab lovaknak általvételekre, mellyek a' Frantzia ármádia számára vásároltattak a' 32 dik katona osztályban. A' mi istállóink a' Frantzia lovasság számára vett lovakkal olly dugva vanuak, hogy kéntelenek a' Liferánsok vásárlásokat félbe hagyni; mindazáltal tsak ugyan megtették az eránt való rendeléseket, hogy azok az 1250 darab lovak, mellyek már nallók vanuak, és azok is, a' mellyeknek vételekre, az egyesség szerént magokat kötelezték, lassan lassan által adattassanak.

A' *Holsteini* Hertzegségben a' Frantzia ármádia számára 14 ezer 10 vásároltatott, mellyeknek kivittetésékért tsak fél vámot kíván a' *Koppenhágai Kir. Udvar* fizettetni.

A' *Reggioi* Hertzeg *Marsal Oudinot* a' távali táborozásban megrogált egészségének helyre állítására hazájába *Barsut-Oinainba* ment. Et.

ről a' nagy Hérósról, a' ki az egész Frantzia háborúban magát vitézi módon viselte, és mások felett meg is különböztette, azt lehet mondani, a' mit a' múlt században *Ratzen* Marsalról írtak vala a' Frantziák: *Jó szívénél egyebet nem hagyott neki a' Márs isten.* Ennek a' Frantzia nagy Hérósának bátor szívét gyakorta tapasztalták az Oroszok mind az 1805 dik esztendőbéli *Austerlitz* verekedésben, mind a' múlt esztendőbéli táborozásban, mellyekben sok Oroszokat küldött a' más világra.

Hadi Készültek, és Környülállások.

A' Fr. Monitörnek 27-dik Januáriusi darabjában ezeket olvassuk: Mivel, *úgymond* a' Nápolyi Király a' múlt őszi terhes táborozásban meg egészségtelenedett, a' Fr. ármádia kormányozását le tenni, 's azt az Olasz Országi Vice Király *Eugénius Napoleonnak* által adni kéntelenítettett, a' ki eránt maga *Napoleon* Császár is nagy bizodalommal viseltetik. — A' Dántzigi erősségnek kormányozója Generál *Rapp* derék vitéz ember 30000 főből álló katona őrizettel telepedett le a' *Nogati* szigetben és Dántzig városa körül, *Thorn* városa mellett, és annak környékén 6000 ember vigyáz; a' *Gradenzi* erősségben 6000 Prusszus katonák fekszenek; az *Eckmühli* hertzeg, Marsal *Davoust* egy derék vigyázó serege *Bromberg* mellett áll; Feld Marsal Hertzeg *Schwarzenberg*, és Fr. Generál *Reynier* *Warschau* előtt vigyáznak, ott organizáltatik az ötödik ármádia is; a' *Tarenti* hertzeg, Marsal *Macdonald* *Posen* felé tart, Marsal *St. Cyr* sebéből meg gyógyúlt;

a' Bellunói Hertzeg Marsal *Mortier* Posenbe ment.

A' múlt őszi szerentsétlen táborozásban a' rend kívül való kemény tél, és a' takarmánynak szűk vólta miatt tsak nem minden lovai elhúlván a' Fr. lovas seregeknek, és gyalog maradván, az Odera folyóvíz mellé marsiroztak.

Gen. *Bourcier*, a' ki most Berlinben van, arról tudósította a' Fr. hadi ministert, hogy ő 30000 darab lovat vett, hogy azok közzül 20 ezeret a' lovas seregek, az Artilléristák, és társzekerek közt ki is osztogatott. — Gen. *Lauriston* Párisból Magdeburgba küldetett, hogy az ő kormányára bízott hadi seregeket jó rendbe szedje; ezen corpus előjáró seregével a' Rénus yizén által menvén, egy ideig *Frankfurt* mellett marad. — Egy 40000 emberből álló új sereg, az *Elchingeni* Hertzeg Marsal *Ney* vezérlése alatt Posenbe fog öszve gyűlni.

Drézdából Jan. 29-dik napján. Meg nem lehet, úgymond, fogni, hogy sok emberek szelten és tsupa ostoba koponyákból került hírekkel igyekeznek e' világot el tsábítani. A' Warsauból minden nap hozzánk jövő posták, az innen oda, 's onnan ide küldetett Kurirok, és tudósítások szerént a' mi Gen. *Reynier* vezérlése alatt lévő vitéz seregeink jó állapotban vannak; ezt erősítik az onnét jött útasok is. Austriai Feldmarsal Hertzeg *Schwartzenberg* még most is *Pultusk* mellett, Gen. *Reynier* pedig a' *Bug* folyóvíz mellett tsendesen nyúgosznak. Az Ojász Vice Királytól jött tudósítások egyszívvel 's szájjal azt

hirdetik, hogy ő fáradhatatlan a' Fr. ármádiának organisatiójában.

Azoknak a' híveknek megtzáfolásokra, melyek az Orosz bulletinokban kiadattattak, az Olasz Országi Vice Király, Marsal *Davoust*, és Marsal *Ney* egynehány tudósításokat küldöttek Párisba. Az első az Olasz Vice Királyé, és a' Fr. hadi Ministerhez van intézve, melyet a' közelébb múlt Januárius 6-dik napján küldött *Marienwerder*ből: *Hertzeg Uram!* A' *Petersburgi* újság levelekből olvasom, melly éktelenül megundokztatnak a' múlt Novemberi és Decemberi hadi történetek. Én csak a' mellett maradok, a' mi az én vezérlésem alatt lévő osztály sereget illeti. A' *Petersburgi* újság levelekben a' van, hogy engemet Oktob. 8-dik napján Orosz Gen. *Platow* meg támadt, osztály seregemet széllyel szórta, 3700 emberemet 's egész artillériámat elrablotta. Ez a' hír egészen hamis; allig mutattá magát *Platow* az én osztály seregem előtt, midőn minden oldalról vissza veretett, ha néhány embereimet el fogta is, fegyver nélkül valókat fogott el, a' kik a' szörnyű hidegben a' falukba fűtőzni bémentek. A' mi ágyúimat illeti, azok között egyetlen egyet sem vett el, noha igaz az, hogy a' szörnyű hidegben elhalott ágyú vonó lovak miatt kéntelen voltam artillériámnak nagyobb részét hátra hagyni, minnekutánna azokat haszonvehetetlenekké tettem, és öszve törettem volna. Jól tudom, hogy minden Orosz tudósítások hazugok, Országoknak nagy kiterjedése, és népessége leg nagyobb részének tudatlansága ebben a' részben sok szá-

hadságot engednek az Orosz kórmányoszeknek, mellyet használnak is a' leg hazugabb híreknek kiterjesztésére. Midőn *Moskau* kapui előtt állottunk volna, akkor is azt hírelték, hogy mi megverettünk.

Az *Eckmühli* Hertzeg Marsal *Daroust* a' múlt Januárius 8-ik napján következő foglalatú levelet írt *Thornból* a' Fr. Ármádia Generál Majorjához a' *Wagrami* hertzeghez. Nagy bámúlással olvasom a' Pétersburgi újság levelekben, hogy az ellenség a' múlt December 16-dikán az én osztály seregemből 1200 embert ejtett fogságra, és a' meg maradtakat a' szomszéd erdőkben csak nem egészen eltörlötte. Igen nehéz volna a' hazugságot és szemtelenséget tovább terjeszteni; de nem csak ennek a' háborúnak kezdete előtt, hanem még annak előtte is tudva voltak az Orosz tudósítások. Nem énekeltek é Pétersburgban *Te Deum laudamus* 1805-dik esztendőben az Austerlitz-i verekedésre nézve? Nem osztogattak é ki arra nézve keresztet? Nem hírelték é, hogy a' Moskau mellett esett viaskodásban száz ágyút vettek el tőlünk? Nem énekelteké ezen alkalmatossággal is *Te Deumot*, melly Angliát is nagy örömmel töltötte bé? Nem azt hirdették é, hogy a' *Marosjaroslavetzi* ütközetben ők voltak a' győzedelmesek, he ott 40 werstere, az, az, Orosz mértföldre üztük mi őket? Az igazság ebből áll: minekutánna a' Felséges Császár arról tudósítatott volna, hogy az Orosz Ármádia *Volhyniából* a' *Berezina* folyó vízhez marsirozik, noha igen kemény volt az idő, még

és kéntelen volt *Smolensk* városát elhagyni. A levegőnek hirtelen esett változása miatt, 15 — 20 sőt egy kevés ideig 25 grádusra nevedett a' hideg, a' mint a' mi *Ingenieur* tiszteink azt megjegyzették. Minden teher hordó és ágyú vonó lovaknak el hullottak, Eő Felsége semmi verekezésbe nem akart az ellenséggel botsátkozni, hanem nagy sietséggel a' Berezina folyó vízhez érni. Midőn Eő Felsége *Krasnoin* keresztül ment volna, a' Császári testőrző seregek és az én osztály seregem közt lévő ellenséget vissza kellett verni. Mihelyt az én corpusom magát az ármádiához tsatolta, Eő Felsége folytatta az útját, az én osztály seregem követte, 's a' tsatát folytatni nem akarta, melyben mind ártillériája, mind lovasága több volt az ellenségnek, és kortsolyákon, szánakon manővrozott; még is mindazonáltalvalahol az én osztály seregem az ellenséget értemindenütt megverte. Ez a' corpus is a' tábori nyomorúságok, hideg, és lovasaink lovaiknak, és az ágyú vonó lovaknak elhullások miatt sokat szenvedett. A' rend kívül való kemény hideg miatt, népemnek nagyobb része el szélledvén fogságra esett. Jól tudja Hertzegséged, hogy én veszteségemet titkolni nem szoktam, valósággal nagyon meg illetett ez engemet, és fájdalommal töltött bé, mindazáltal az Eő Felsége fegyverének ditsőssége tsakugyan fenn maradt.

Az Elchíngeni Hertzegnek Ney Marsalnak Fr. Major Generálhoz, Elbingből, a' múlt Januárius 10-ik napján küldött levelének foglalatja ennyiben állott: *Kegyelmes Hertzeg!* A' Pétersburgi újság levelekből azt olvasom, hogy

az én 12000 emberből álló corpsom a' múlt Novemb. 17-ik napján, éjféltkor egy postát küldött volna az ellenséghez, fegyverét lerakta, és hogy én magam meg sebesítve a' Borysthenes jegén által menvén, magam a' fogságtól megmenekedtem volna. Nem hihetem, hogy az Orosz Generál tudósítása szolgáltatott volna erre a' hazugságra alkalmatosságot, és noha jól tudom, melly kevés hitelt ad Európa az Orosz tudósításoknak, mindazáltal még is jónak tartom Hercegségednek írni, 's kérni, hogy ezen leveletem nyomtattassa ki annak közönségesen leendő megszegyenítésére, a' ki azt merete hírlolni, hogy az én osztály seregem fegyverét le rakta, és hogy én magam mentem volna a' Dnieperen által.

Távol légyen tőlem, sőt inkább Novemb. 17-ik napján az ellenség egész erejét magam tartóztattam fel, ámbár 4000 emberemnél több nem volt, a' kik sok szerentsétlen dolgok miatt minden ártillériájoktól meg fosztattak, az ellenségnek pedig mindene elég volt. Egész nap feltartóztattam: mindjárt meg sajdítottam, hogy nem azon gyalagság legyen; mivel noha sokszor rajtam hajtottak, még is mindazáltal, noha nagyobb erővel voltak, még sem rongthattak által az én lineámon. — Novemb. 10-ikén este egy Oberstert küldöttek hozzám posta fővel, olly javaslatással, hogy adjam fel magamat. Én pedig avval a' görömbasággal feleltem nékik, hogy a' postájokat meg fogattam, és a' Dnieperen,

mellyen szemek láttokra az én seregem által ment, magammal által vittem. A' következett napon Császár Eő Felségének *Orshai* fő hadi szállásán által adtam a' midőn kevés sereggel együtt oda érkeztem volna. Mintegy 500 embert vesztettem az előtt való napon az ellenséggel való tsatázásomban. Az Oroszoknak minden hivatalbéli tudósításaik költeményes románok. Valamit róllam írnak, mind merő hazugság; azt mindazonáltal nem tagadhatom, hogy minden ártillériámat elvesztettem, mivel a' mint Hertzegséged is jól tudja, lehetetlen vólt azt a' jeges úton tovább vinni, minden ágyú vonó lovaink a' szörnyű hideg által okoztatott szerénstéllenség miatt el húlván. — Az egész táborozásban sem töllem, sem vezér társaimtól egyetlen egy ágyút sem vehetett el az ellenség, az mindazáltal igaz, hogy mivel lovaink a' szörnyű hideg miatt elhullottak, mi azokat öszve rontani és hátra hagyni képtelenítettünk. Ha a' Pétersburgi tudósításoknak hitelt lehetne adni mindnyájan félénk emberek vóltunk, és a' rettentő Orosz seregek előtt futnunk kellett. Ha ez igaz, tehát a' *Moskai* verekezésben is mi futottunk el, 's minket üttek 16 orosz mérifőldre, következésképen a' mi futásunkban foglaltuk el azon fő várost. Ezeket a' haszontalan és költött és hazug kérkedéseket a' jövő tavasz meg fogja tsáfolni; mindenütt *Austerlitz*, *Ey-*

Jegyzés. A' Lengyel ország tudósítázköből azt olvassuk, hogy midőn a' Fr. Császár meg

lauri, Friedlandi, Witepski, Smoleński, Moszkai,
és *Berezinai* férfiakra fognak találni.

A' 18-ik Januáriusi *Varsai* tudósítások kö-
vetkezendőképen szólnak az Orosz Császári
ármádiáról: *Soroka Úr*, a' ki az Oroszoktól el-
fogattatván *Nowogrodchból* elszökött, ily hír
hozott, hogy ő néki alkalmatossága lévén az
Orosz ármádiának megvizsgálására, azt igen gyeu-
ge, 's csak nem egészen öszve zavarodott álla-
potban találta. *Grodnában*, a' hova a' közelebb
múlt Jannarius holnapnak kezdetében ment, 19
Orosz regimentet talált, mellyek 5600 fegyveres
emberekből állottak. Hertzeg *Kutusow* az Orosz
nagy ármádiának kormányát, melly a' szörnyű
hideg, terhes marsirozás, és sok tábori nyava-
lyak miatt felte sokat szenvedett, *Tsitsagoff*
Admirális vezérlésére bízta, ő maga pedig meg-
betegedve haza ment. De a' mint írják e' sem
marad az ármádiánál sokáig, azon nagy veszte-
ség miatt, mellyet a' *Bereszina* folyó víz mellett
szenvedett. Úgy mondják, hogy Gen. és volt
Orosz hadi minister *Barclay de Tolly* fogna an-
nak fő vezérévé neveztetni.

értette volna, hogy Marsal *Ney* 4000 emberből
álló seregével hat annyi számú ellenségnek el-
lent állott, és azt az Oroszok szemek láttára,
okos hadi fordulásai által a' *Dnieper* folyóvizén
szerentsésen' által vitte volna: őtet meg ölette,
meg. tsókolta, és egy új hertzogséggel megaján-
dékolta.